

Dr. ESİN ÖNAL

**AMERİKAN HUKUKU IŞIĞINDA
İŞADAMI KARARI İLKESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ.....	1
II. YÖNTEM VE KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	4
III. TERMİNOLOJİ	5

BİRİNCİ BÖLÜM AMERİKAN HUKUKU ÇERÇEVESİNDE İŞADAMI KARARI İLKESİ

I. GENEL DEĞERLENDİRME	11
A. Hukuki Çerçeve	11
B. İlkenin Gelişimi.....	13
II. ÖZEN ve SADAKAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ BAĞLAMINDA İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN ANLAMINI, İŞLEVİ ve UYGULANMA GEREKÇELERİ	14
A. Özen ve Sadakat Yükümlülüğünün Genel Çerçevesi	15
B. İşadamı Kararı İlkesinin Anlamı.....	19
C. İlkenin İşlevi	21
D. İlkenin Uygulanma Gerekeçleri	25

1. Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Yöneticilerin Risk Alma Konusunda İstekli Olmalarını Sağlamaya Uygun Bir Yapı Oluşturmak..... 25
  - a. Yöneticilerin Kendi Kişisel İtibarları..... 28
  - b. Amerika Birleşik Devletlerinde Bu Tür Uyuşmazlıkların Yargıya Taşınma Olasılığının Yüksek Oluşu ve Mahkeme Kararlarındaki Yaptırımların Ağırlığı..... 30
2. Kararların Ex-post/Hindsight Bias Bakış Açısı (Geriye Dönük Bakış Açısı) İle Değerlendirilmesi.....32
3. Kuralın, Anonim Şirketlerde “Menfaatler Sorunu” Perspektifinden Riskle İlişkili Menfaat Çatışmasına Çözüm Getirmek İşlevi.....37
  - a. Menfaat Çatışması Açısından Hukukun Ekonomik Analizi Yaklaşımı ve Asil-Vekil Problemi 38
  - b. Amerikan Şirketler Hukukunda, Şirketin Temel Amacının Pay Sahiplerinin Kâr Maksimizasyonunun Sağlanması Olduğu Esası (“Shareholder Primacy”) 41
  - c. Risk Alınması Konusunda Pay Sahipleri ile Yöneticiler Arasındaki Menfaat Çatışması ve İşadamı Kararının Buradaki İşlevi..... 48

İKİNCİ BÖLÜM

ABD HUKUKUNDA İLKENİN UYGULAMASI

- I. İŞADAMI KARARI İLKENİNİN UYGULANMA KOŞULLARI.51
  - A. Bir İşadamı Kararının Varlığı.....51
  - B. Kararın Çıkar Sağlamaksızın ve Bir Etki Altında Kalınmadan Alınmış Olması 54
  - C. Kararın Şirketin Menfaatine Olduğu Yönünde Dürüst Bir Kanaatle Alınmış Olması (Good Faith/ Bona Fides/ İyiniyet) ...59

1. Good Faith / Bona Fides Kavramı	59
2. İyiniyetin Yargı Kararlarında Nasıl Ele Alındığı	62
D. Yönetim Kurulu Üyelerinin Gerekli Bilgileri Edinmiş Olarak Karar Vermesi/ Özen Yükümü	67
1. Bilgilenmiş Olmak	67
2. Smith v. Gorkom Kararı ve Sonuçları	69
II. İŞADAMI KARARI İLKESİNİN SAĞLADIĞI KARİNENİN UYGULANMAYACAĞI HALLER ve MAHKEMELER TARAFINDAN KULLANILAN İNCELEME YÖNTEMLERİ	72
A. İşadami Kararı İlkesinin Sağladığı Karinenin Uygulanmayacağı	
Haller.....	72
1. Sadakat Yükümlülüğünün İhlali.....	73
2. Gözetim Yükümünün İhlali.....	74
3. Kanuna Aykırılık (illegality) ve Kanunun Haksız Fiil/ Suç Saydığı Haller (fraud)	79
B. Mahkemeler Tarafından Kullanılan Yargısal İnceleme Yöntemleri.....	80
1. İşadami Kararı Yargısal İncelemesi - Standart İnceleme Yöntemi (Business Judgment Review)	84
2. Tam Uygunluk İncelemesi (Entire Fairness).....	85
a. Özen Yükümlülüğünün İhlalinde	85
b. Sadakat Yükümlülüğünün İhlalinde.....	86
3. Sıkılaştırılmış Yargısal İnceleme (Enhanced Scrutiny)	87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK HUKUKUNDA İŞADAMI KARARI İLKESİ

I. TÜRK HUKUKUNDA İLKENİN KABULÜ.....	89
A. Genel Olarak.....	89

B. Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Gerekçesi İşğında İşadamı Kararı İlkesi	90
1. Madde 369 Hükmünün Tasarıdaki Metninin Değerlendirilmesi.....	92
2. Türk Ticaret Kanunu Yürürlükteki Madde 369 Hükmü ve Madde Gerekçesinin Birlikte Değerlendirilmesi.....	93
II. TÜRK HUKUKUNDA İŞADAMI KARARI İLKESİNİN ROLÜ ve UYGULAMA ŞARTLARI.....	100
A. Genel Olarak.....	100
B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Genel Çerçevesi ve Özen ve Sadakat Yükümlülüğü.....	104
1. Özen Yükümlülüğü.....	107
a. Eski TTK'nın Sistemi	111
b. Yeni TTK'nın Sistemi: "Tedbirli Bir Yönetici" Ölçüsü ..	114
c. Tedbirli Yönetici ve Basiretli İşadamı Kavramlarının Birlikte Değerlendirilmesi.....	119
2. Sadakat Yükümlülüğü	122
a. Şirket Menfaati.....	123
b. Dürüstlük Kuralının Yeri.....	129
C. İlkenin Türk Hukukunda Uygulanma Şartları.....	131
1. İşadamı Kararının Varlığı, Takdir Yetkisinin Kullanılması ve Karar Alma Sürecinin Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	132
2. İspat Yükü.....	137
III. İŞADAMI KARARI İLKESİNİN TÜRK HUKUKUNA DAHİL EDİLMESİNİN OLASI ETKİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	144
A. İşlevselliğini Azaltabilecek Nedenler	144
B. Olası Katkıları.....	149
SONUÇ	153
KAYNAKÇA	163